

**МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ЗАПОРІЗЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

**ПРАВОВІ ПРОБЛЕМИ СУЧАСНОЇ
ТРАНСФОРМАЦІЇ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я - 2022**

**ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ З
МІЖНАРОДНОЮ УЧАСТЮ**

26-27 травня 2022 року

Запоріжжя
2022

УДК 342.9: 614.2

М 58

*Рекомендовано до друку Центральною методичною радою
Запорізького державного медичного університету
(протокол № 1 від 27.06.2022 р.)*

Редакційна колегія:

Аніщенко Михайло Анатолійович, доцент кафедри соціальної медицини, громадського здоров'я, медичного та фармацевтичного права ЗДМУ, кандидат юридичних наук, доцент;

Алексєєв Олександр Германович, завідувач кафедри соціальної медицини, громадського здоров'я, медичного та фармацевтичного права ЗДМУ, кандидат фармацевтичних наук, доцент;

Гамбург Леонід Самойлович, доцент кафедри соціальної медицини, громадського здоров'я, медичного та фармацевтичного права ЗДМУ, кандидат юридичних наук, доцент.

За загальною редакцією ректора Запорізького державного медичного університету, доктора медичних наук, професора, Заслуженого діяча науки і техніки України **Колесника Юрія Михайловича**

М 58 Правові проблеми сучасної трансформації охорони здоров'я:
збірник матеріалів всеукраїнської науково-практичної конференції
з міжнародною участю (м. Запоріжжя, 26-27 травня 2022 р.) /
за заг. ред. Ю.М. Колесника. - Запоріжжя: ЗДМУ, 2022. - 136 с.

ISBN 978-966-417-157-3

У збірнику представлені матеріали тез доповідей, що виражають теоретичні та практичні правові проблеми сучасної трансформації охорони здоров'я. Авторами статей є науковці та практики галузі правознавства та охорони здоров'я з різних регіонів України та з інших держав, колом професійних інтересів яких є правові питання медицини та фармації.

УДК 342.9: 614.2

ISBN 978-966-417-157-3

© М.А. Аніщенко, О.Г. Алексєєв, Л. С. Гамбург, 2022

© Видавництво ЗДМУ, 2022

Дічко Ганна Олегівна,
старший викладач кафедри
соціальної медицини, громадського здоров'я,
медичного та фармацевтичного права
Запорізького державного медичного університету,
кандидат юридичних наук

ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ДОНОРСТВА КРОВІ ТА ЇЇ КОМПОНЕНТІВ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

Забезпечення потреби у донорській крові є важливою запорукою ефективного функціонування медичної системи. Під час мирного життя це необхідно для проведення складних оперативних втручань, пологів, в разі аварій та нещасних випадків. Під час війни загроза травматизації значно зростає не лише серед військового, а і серед цивільного населення, тому навантаження на державну систему крові посилюється. В рамках управління охороною здоров'я постає завдання своєчасно забезпечити донорською кров'ю та її компонентами всіх, хто цього потребує.

Було оновлено нормативно-правову базу у цій сфері – прийнято Закон України від 30.09.2020 № 931-IX «Про безпеку та якість донорської крові та компонентів крові». Відповідно до нього, добровільне безоплатне донорство – здійснення донором донації крові та/або компонентів крові з особистої волі та без отримання грошової винагороди за таку донацію [1]. В нашій державі забезпечується принцип добровільної донації – особа-донор не отримує вигоди у формі готівкових коштів чи в іншій, крім відшкодування харчування та витрат на дорогу а також вихідного дня для відновлення організму. Уповноваженим органом у сфері донорства крові та компонентів крові, функціонування системи крові є Державна служба України з лікарських засобів та контролю за наркотиками. Вона має повноваження з: ліцензування господарської діяльності суб'єктів системи крові, здійснення заходів контролю та інспектування діяльності суб'єктів системи крові, документування діяльності, здійснення заходів інспектування та контролю за дотриманням вимог щодо безпеки та якості донорської крові та вимог щодо гемонагляду, отримання інформації про серйозні несприятливі випадки та серйозні несприятливі реакції, підозри щодо них, здійснення державного нагляду (контролю) у зазначеній сфері, міжнародного співробітництва та ін. Суб'єктом системи крові є будь-яка організація незалежно від форми

власності, що відповідає за будь-який аспект заготівлі і тестування крові або компонентів крові незалежно від їх цільового призначення, а також за переробку, транспортування, зберігання і розподіл донорської крові та компонентів крові, призначених для трансфузії.

Після запровадження режиму воєнного стану, 07.03.2022, Міністерство охорони здоров'я України видало наказ № 424 «Про організацію забезпечення потреб донорською кров'ю та компонентами крові в умовах воєнного стану». Від суб'єктів системи крові вимагаються такі заходи: забезпечити залучення регулярних донорів крові та компонентів крові; організувати прийом донорів крові та компонентів крові відповідно до комендантської години та встановлення спеціального режиму світломаскування, встановити цілодобовий режим роботи, позмінно, утримувати рівень сформованих запасів; забезпечувати донорською кров'ю та компонентами крові Міністерство внутрішніх справ України, Міністерство оборони України, Державну службу України з надзвичайних ситуацій, Службу безпеки України та Державну прикордонну службу України відповідно до замовлень у повному обсязі безоплатно на підставі видаткових накладних; забезпечувати донорською кров'ю та компонентами крові у випадку їх нестачі інші суб'єкти системи крові державної та комунальної форм власності у заявленому обсязі безоплатно на підставі видаткових накладних; реалізацію донорської крові та компонентів крові здійснювати між суб'єктами системи крові та закладами охорони здоров'я незалежно від форми власності за заявками на підставі видаткових накладних; щоденно до 10:00 з дня, наступного за днем прийняття цього наказу, надавати інформацію про наявний оперативний запас компонентів крові із використанням інформаційно-аналітичної системи "MedData", а також щоп'ятниці з 16:00 до 18:00 – про планові потреби та фактичний залишок витратних матеріалів; забезпечити залучення та координацію волонтерів та добровольців до роботи у суб'єктах системи крові для маршрутизації донорів крові та компонентів крові, організації процедур їх реєстрації та інформаційного звітування [2]. Для зручності потенційних донорів створено волонтерські онлайн-ресурси, що дозволяють записатися на донацію, також з цією метою можна використовувати медичні інформаційні системи. Експорт препаратів крові призупинено і він може бути дозволений за умови наявності незнижувального запасу, який повинен бути забезпечений виробником.

Роблячи висновок з наведеного вище, зазначається, що центральними органами виконавчої влади а також місцевими організаціями суб'єктами

системи крові створюються умови для забезпечення потреб у донорській крові та її компонентах. Донації крові та її компонентів (еритроцитів, тромбоцитів, плазми) підтримують широкий спектр необхідних, часто життєво важливих способів лікування, що є запорукою ефективного надання екстренної допомоги військовим і проведення медичних втручань цивільному населенню. Позитивним моментом є діджиталізація організаційних аспектів, що дозволяє пришвидшити процедуру і спростити доступ до неї для осіб, які бажають стати донорами.

Список використаних джерел

1. Про безпеку та якість донорської крові та компонентів крові [Електронний ресурс]: Закон України від 30.09.2020 № 931-IX (із зм. і доп.) / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/931-20#Text>
2. Про організацію забезпечення потреб донорською кров'ю та компонентами крові в умовах воєнного стану [Електронний ресурс]: Наказ МОЗ України від 07.03.2022 № 424 / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0424282-22#Text>